

BUITEN

23^e JAARGANG N°. 41

ZATERDAG 12 OCTOBER 1929

Foto C. J. Steenbergh

HERFST

Schnabelsc.

Redactrice: RO VAN OVEN

INHOUD:

HERFST (ILLUSTRATIE)	BLZ. 481
DE DOOLHOF DER DWAASHEID, DOOR RALPH SPRINGER (II)	BLZ. 482
HERFSTREGEN (GEDICHT), DOOR P. ENKELING	BLZ. 483
DE OLIFANTEN KOMEN (GEÏLL.), DOOR WERNER BOHNE	BLZ. 484—486
ERVARINGEN MET MERELS, DOOR T. J. SMIT	BLZ. 485
BERNARD SHAW'S BUITENVERBLIJF (GEÏLL.), DOOR ROY HOPKINS	BLZ. 487
JAPANSCH DWERGBOOMPJES (GEÏLL.), DOOR PH. GROUSSOT	BLZ. 487—492
HERFST, DOOR W. STUMPF	BLZ. 489
HUIZE „ZWALUWENBERG" (SLOT), (GEÏLL.), DOOR B. C. V. D. S.	BLZ. 490—491
ARIOSTO. UIT HET POOLSCH, DOOR KAZIMIERZ CHLEDOWSKY (5)	BLZ. 492

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

Men gelieve alles wat de Redactie van dit weekblad betreft te adresseren aan de Redactrice Mw. Ro van Oven, Emmastr. 15, Amsterdam stukken voor de Administratie aan de Uitgevers N.V. Scheltema & Holkema's Boekhandel en Uitgevers-Mij., Rokin 74—76, Amsterdam, Met de toevoeging: „Voor de Administratie van het Weekblad Buiten". Duidelijke naam- en adresvermelding wordt verzocht, ook achter op de foto's

Nieuw verschenen nummers 25 cts., oudere 50 cts.

De doolhof der dwaasheid

ROMAN VAN SCHERPZINNIGHEID, DWAASHEID EN HUMOR

II) DOOR RALPH SPRINGER

„WATSON!" riep Joris Jochem met van bewondering stralend gezicht, „geef me de hand, je hebt het eerlijk verdiend."

„Trek eerst eens aan mijn voeten," bromde oom Karel. „Ik kan er niet onder uit komen."

Joris Jochem deed dat. Daarna sloot hij de deur en liet zijn touwladder uit het venster rollen. Den ijzeren haak sloeg hij door een ruit heen en bevestigde hij aan een raamroede.

„Stap er uit!" gebod de detective, zijn helper.

„Van mijn leven niet," antwoordde de oude man, bevend. „We kunnen evengoed de trap afgaan."

„Stommeling!" beet Joris Jochem hem toe, „is dat nu opmerken, samenvatten, oordeelen, gevolgtrekkingen maken en optreden? Wil je op de trap onze cipiers in de armen lopen? Wil je opnieuw een half jaar doodhongereren? Leeft er dan geen eergevoel in je boezem? Moeten die schoften ongestraft blijven rondlopen, terwijl mijn vriend Sidney Jefferson van Scotland Yard snakt naar een behoorlijke misdaad?"

Welnu, ik, Joris Jochem, ga vooruit!"

Hij boog zich over het bed heen, tilde den bewusteloozen Bill Bully er uit en wierp hem als een pak over zijn schouder. Daarna stapte hij op een stoel, het venster uit en op de buiten hangende touwladder.

„Maak open!" riep een stem, buiten de deur.

Oom Karel sidderde. Die stem herkende hij als van Bill Bully, den man die hem water en brood had gebracht, in zijn kerker. Zijn siddering ging echter over in een aangenaam gevoel. Wellicht wilde de cipier alleen binnen komen, om opnieuw water en brood te brengen. Nu, hij lustte wel.

„Maak open, want jullie kunt toch niet ontsnappen!" herhaalde de stem.

Nu deed Oom Karel een stap naar de deur. Aan den eenen kant Joris Jochem en aan den anderen Bill Bully, die keus was niet moeilijk. Joris Jochem, zijn vriend en chef, had uitsluitend aanspraak op zijn genegenheid en bewondering. Maar, de weg naar Joris Jochem leidde langs een touwladder en Bill Bully's armen waren wellicht overladen met allerlei soorten brood en water. Dat onderscheid was zéér groot en deed hem aarzelen.

„Open!" riep de stem opnieuw.

Weer kwam Oom Karel de deur een stap nader, toen een zacht gebrom zijn gehoor trof. Het werd luider en sloeg over in een uitdagend geflaf.

„De Rug!" mompelde hij verschrikt, „hij wil me weer bijten. Dat overleef ik geen tweede maal."

Hij wierp een stoel tegen de deur, hetgeen den hond deed opstuiven van verontwaardiging.

„De sleutelbos," riep een stem, buiten.

Nu was zijn keus gemaakt. Na een verwensching aan het adres van zijn vijanden, stapte de oude man op de touwladder. Hij was eigenlijk niet bang, en had meerdere malen die tochten gemaakt. Maar bij nacht deed hij het liever niet. Nu viel er echter niets anders te doen; met kloppend hart daalde hij.

Nog een tiental schreden boven de straat, hoorde hij van boven af een stem hem toeroepen.

„Wacht, we zullen je wel krijgen, bankdief en inbreker!"

Die zware belediging maakte zijn woede gaande. Maar Joris Jochem riep hem toe.

„Watson, daal onverschrokken! De schurken hebben gewetenlooze plannen. Spring boven op de doode, dan val je niet zoo hard."

Nu lichtten oom Peter en Jack Munnik den haak op. Oom Karel daalde nog een tree en liet zich toen boven op Bill Bully vallen. Hij kwam zoo zwaar neer, dat de jonge inbreker, ondanks zijn bewusteloosheid, er van kreunde.

„De ladder!" kreet Joris Jochem.

Inderdaad had oom Peter den ijzeren haak van de raamroede losgemaakt, om de touwladder binnen te halen. Als een kat sprong de dikke detective tegen de onderste treden op. De oude heer kon die vracht niet houden en liet los.

Touwladder en ijzeren haak kwamen kronkelend neer. Gedurende zijn slingeringen sloeg de haak eenige ruiten in en kwam toen terecht op Oom Karel, die krijschend opzij stoot.

VEERTIENDE HOOFDSTUK

ONTVOERING PER VLEIEMACHINE

„Opmerken, samenvatten, oordeelen, gevolgtrekkingen maken en optreden!" joelde Joris Jochem. „Sleep onze rampzaligen vriend mee, het donkere woud in. We zullen hem een eerlijke detective-begravenis geven en later terug komen om een gedenkteeke te plaatsen. Dat heeft hij door zijn smartelijken dood ruimschoots verdiend."

Bij die woorden nam hij Bill onder de armen en Oom Karel greep zijn beenen. Zoo sleepten zij den jongen man naar het plantsoen, hetwelk Joris Jochem voor een woud aanzag. De touwladder sleepte achter hen aan.

De deur van het hek, waarvan alle squarebewoners, naar Engelsche gewoonte, een sleutel hadden, was niet op slot. Een kwartier vroeger was er een verloofd paar doorgestaan, om op een bank over hun aanstaande bruiloft te praten. En onder den indruk van die gewichtige gebeurtenis, had de jonge man vergeten de deur te sluiten.

Geen der aanwezigen in het park had zich tot nog toe ooit iets aangetrokken van hetgeen er voorviel in en vóór het huis van Peter van Nuchteren. De oude heer stond bij zijn bureu bekend als een zonderlinge, maar goedgehartige baas. Daarom namen de bureu zijn gedragingen nooit ernstig op en verdroegen zij zijn soms luidruchtige grappen en fantastische invallen geduldig. Toen Joris Jochem met zijn Watson en Bill in het plantsoen kwam, lette niemand op hem. Het feit dat hij er inkwam, gold voor het recht er te mógen zijn. En daar het plantsoen gemeenschappelijk huur-eigendom was, mocht een ieder er doen wat hij verkoos.

„Niet naar dien berg!" joelde Joris Jochem en wees naar een hoog bloemperk. „Daar ginds heen, het ondoordringbaar bosch in."

Hij wees op een boschje heestergewas. Toen ze er dicht bij waren hieuw hij met zijn bijl rechts en links ruimte en

smeet de takken achteruit. Daarop woude hij den grond wat om, hetgeen hij noemde, een graf delven.

„Eén meter twintig is diep genoeg, dunkt jou ook niet, Watson?” vroeg hij, toen hij ternauwernood tien centimeter diep, den grond had weggespit.

„Zát!” bevestigde Oom Karel, die dat kruipen en wroeten moe was.

Met moeite sleurden ze Bill in het heesterboschje en stapelden de afgehakte takken óp hem. Plots ontwaakte hij echter uit zijn bewusteloosheid en bemerkte dat men hem begroef.

„Help! Help!” kreet hij doordringend. „Help!”

Dat geroep klonk vreemd in het plantsoen. De wandelaars en zij die op de banken zaten wendden zich verschrikt naar het boschje, waaruit de kreten kwamen.

„Stapel op, Watson!” riep Joris Jochem. „De geest wil ons een poets bakken. *Wij weten dat onze makker dood is.*”

Bill Bully begon van zich af te schoppen en gilte om politie. Het klonk als doodsalarm in die stille wijk.

Plots stormden van alle kanten de plantsoenbezoekers toe, de een al luider schreeuwend dan de ander. Een fluitje klonk en nog een. Een politieagent had den roep om hulp gehoord. Dan, antwoordden fluitjes van alle zijden het eerste signaal. Toen schoot een lichtsein omhoog; een vurige bol cirkelde eenige minuten lang boven het plantsoen.

Als een lawine stortten de plantsoenbezoekers en politieagenten zich boven op Joris Jochem en Oom Karel. De detective sprong op, zwaaide zijn bijl in het rond en trof een hoogen hoed. Die vloog wel tien meter weg.

Jongelui trokken hun zakmessen, agenten hun revolvers, een dienstmeisje haar haarspelden. Dan klonk er opeens motorgeronk, boven het plantsoen.

„Luchtpolitie!” klonk de uitroep van verlichting.

De aanvallers van Joris Jochem weken in een wijden kring uiteen. Een zoeklicht scheen midden op de plek der misdaad en belichtte Joris Jochem en Oom Karel in hun aanvalshouding.

„Grijpt hen!” klonk een bevel.

Er daalden twee luchtboeien boven de hoofden der detectiven. Ze gleden over hen heen en trokken om de lichamen nauwer toe.

„Verkocht en verraden!” kreet Joris Jochem smartelijk. „Watson, merk de plaats waar wij hem begraven hebben. En gij, bandietentuig, *vrees de terugkomst van Joris Jochem!*”

Maar niemand verstond die bedreiging. Want, in zijn verontwaardiging vergat Joris Jochem Engelsch te spreken en bovendien zweefde hij reeds, met Oom Karel, tientallen meters boven het park.

De vliegmaschine cirkelde even, tot groet aan de achtergeblevenen en zette toen koers naar Scotland Yard. De mannen hingen in hun boei, ongeveer drie meter onder de machine, vlak naast elkaar.

Plotseling voelde Oom Karel een ruk en even later schokte de vliegmaschine naar omlaag.

„Een wonder!” kreet Joris Jochem. „Hou vast, brave Watson. *Zóó zullen we over onze vijanden zegevieren!*”

Bij het stijgen had de detective zijn bijl vastgehouden. Ook Karel had zich, gedurende het gevecht, in de touwladder verward; die was nu meegevlogen, als een lange wimpel. Thans bleef haar haak aan een dak vastzitten en verhinderde daardoor dat de machine hooger steeg.

De politieluitenant richtte het zoeklicht naar omlaag en bemerkte iets, waaraan zijn machine vasthaakte.

„Snij dat touw door, jongen!” riep hij tot Oom Karel. „Snij door, want we kunnen niet verder.”

Oom Karel verstond niet meer dan een paar woorden Engelch, doch Joris Jochem was, als iedere detective, volkomen thuis in de taal van Sherlock Holmes.

„Laat hangen wat hangt en stoor je niet aan dien schreeuwleelijk, Watson!” gebod hij, in 't Hollandsch.

„Los daar!” gebod de officier nog eens. „Ik moet vóór de aflossing van de wacht binnen zijn. *Los!*”

Joris Jochem dacht snel na. Beneden zag hij een groot plat dak, aan welks kanteeling de touwladder was blijven haken. Het was ongeveer vijftien meter onder de vliegmaschine en hij herinnerde zich dat Sherlock Holmes eens twintig meter diep was gesprongen en onderweg zijn sigaret had aangestoken. Wat zijn beroemde voorganger zoo koelbloedig had gedaan, kon Oom Karel wel dunnetjes overdoen, vond hij.

„Watson, loop naar huis en wacht mijn bevelen af. Als

je geld noodig hebt, verkoop dan de machineonderdeelen van Munnik. Mocht ik morgenochtend niet terug zijn, schrijf dan je rapport en leg het op mijn bed. Ga vervolgens naar St. James Square en hou scherp het oog op den *Rug*, Bill Bully en de meisjes. Neem den geest van Munnik onder je bescherming en plaats een wacht bij het graf van William Billicom.”

„Maak dat ding los of ik schiet!” gebod de officier voor de derde maal, zijn revolver op Oom Karel richtend.

„Tot ziens Watson, zorg dat je op je teenen neerkomt, dat veert en dan val je zacht.”

Met een gedachten houw met zijn bijl naar het touw waaraan Oom Karel hing. Deze kreunde van angst en schrik, doch Joris Jochem hieuw onversaagd door.

Daar kraakte iets.

„Tot ziens, Watson!” kraaide de detective.

Dán „schoot de vliegmaschine als een vogel de lucht in, terwijl Oom Karel, onder hartverscheurenden kreet, nog sneller naar omlaag schoot.

Joris Jochem tuurde in de diepte, maar bespeurde niets meer van zijn helper. Trouwens, hij zweefde vlug als een vogel door de lucht, over een groot deel van Londen heen.

Plotseling schoot de luitenant een luchtpijl af. Dit geschitter drong den detective de oogen te sluiten. Toen hij ze weer opende, had de machine haar vaart verminderd. Langzaam zweefde ze op het dak van een groot gebouw aan.

„Scotland Yard!” riep Joris Jochem verwonderd.

Hij herkende het hoofdbureau der crimineele politie.

„Zou het een truc zijn van mijn vriend Sydney Jefferson, om mij de vruchten van mijn werk te ontnemen? Of, heeft hij mijn raad noodig en deed hij me *schijnbaar* ontvoeren, om niet den argwaan der bankdieven op te wekken?”

Want we hebben met geslepen schurken te doen.”

De machine zakte nu plotseling en snel. Het dak naderde Joris Jochem zoo onverwacht, dat hij vreesde er op te pletter te slaan. Maar op het oogenblik van aanraking schoot automatisch een dakluik opzij; een duistere diepte gaapte Joris Jochem tegemoet.

Hij stortte er in omlaag en verloor het bewustzijn, door zijn plotselinge verplaatsing uit de buitenlucht in het cachot voor preventieve gevangenen, waar het minder frisch rook.

VIJFTIENDE HOOFDSTUK

SYDNEY JEFFERSON VAN SCOTLAND YARD

Sydney Jefferson, de schrandere en machtige chef der crimineele afdeling, werkte den heelen nacht vlijtig door. Zijn oogen zweefden als het ware over de rapporten heen en onvermoeid was hij in het naslaan van beroemde strafrechtelijke werken, als een enkele uitdrukking er in hem wat onduidelijk toescheen. De boeken van Lombroso, Conan Doyle, en anderen hoopten zich geleidelijk op, óm het marmeren goedgeleijkend, borstbeeld van den grooten stichter der detective-dynastie. Doch het wenkbrauwenfronsen en voorhoofd-rimpelen van den geduchten chef werd eerder zwaarder dan minder, onder zijn arbeid.

„Oef!” riep hij eindelijk, na een lange zucht. „Als de misdadigers toch maar eens één jaartje wilden pauzeeren. Als het zóó voortgaat, moeten we een automatisch inboek-systeem invoeren.”

Hij nam een sigarette en stak er ook een in den marmeren mond van Sherlock Holmes. Door een vernuftig uitgedacht imitatie-ademhalingssysteem kon het borstbeeld van den grooten man zich althans één der genoegens veroorloven, waarom hij zoo bekend was geworden.

„Rook jij maar, vriend,” zei Sydney Jefferson goedgehartig. „Ik zal wel rapporten lezen en inboeken.” (*Wordt vervolgd*)

HERFSTREGEN

De grauwe lucht is neergezonken op de boomen
en zingt een liedje om hun top
van vaag verdriet —

Geen gouden zonnevonken komen nu meer spelen
en ook de blijde kleuren zijn er niet.

En 't is, of alle donkerdiepe werelddroefnis
gezonken is op eene menschenziel,
Als zooveel zegenlooze, droeve regen
geluidloos op de natte wereld viel.

P. ENKELING

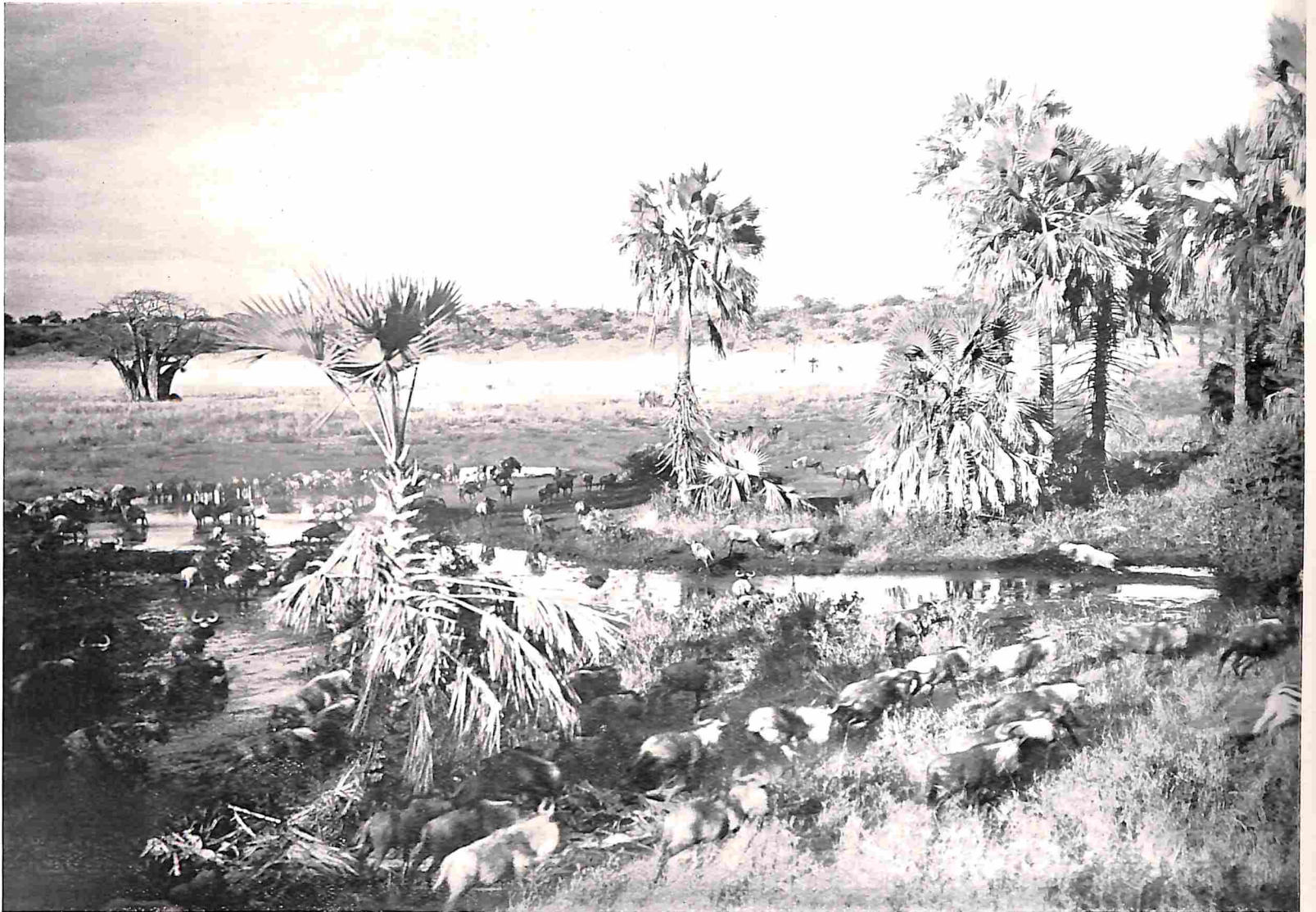

Foto Ufa

GNOES BIJ EEN DRINKPLAATS IN DE OOST-AFRIKAANSCH WILDERNIS

DE OLIFANTEN KOMEN

MAANDENLANG reeds vertoefden wij in Afrika. We hadden met al zijn bewoners, viervoetige zoowel als tweervoetige kennis gemaakt, maar het was ons nog niet gelukt olifanten van aangezicht tot aangezicht te ontmoeten. ☼ Een uur van ons kamp in een streek rijk aan olifanten, stond een eeuwenoude tamarinde. Met behulp van onze inlandische dragers bouwden wij in de kroon van dezen boom een soort kansel van twee vierkante meter, die ons als uitzichtpost zou dienen. Afhangende twijgen bespaarden ons den bouw van een ladder. Wij stuurden de inboorlingen op verkenning uit en 's avonds laat kwamen zij terug met de boodschap, dat zich op een afstand van eenige kilometers in Noord-Westelijke richting een plek bevond, waar de olifanten overdag schenen te verblijven. Indien wij ons daarheen wilden begeven, moesten wij echter een grooten omweg maken, om de plaats tegen den wind in te naderen, daar de dieren anders de lucht van onze komst zouden krijgen en op de vlucht zouden slaan. ☼ Wij besloten eerst onze kans in onze hooge post in de tamarinde af te wachten. ☼ Tegen zonsondergang bestegen wij den kansel. Om den tijd te dooden, gebruikten wij er onzen maaltijd bij het schijnsel van een kleine elektrische lamp. Juist waren wij bezig een schaal vruchten te verorberen, toen een krakend geluid uit de verte ons oor trof. Onmiddellijk draaiden wij het lampje uit. Het geluid kwam nader. Weldra klonk het gekraak van alle kanten. Geen twijfel was meer mogelijk; een troep olifanten was in aantocht! ☼ Links van ons weerklonk een zwaar gedreun van barstend en brekend hout. Een olifant beproefde zijn kracht op een palm en de uitgedroogde stam brak willig af, door de logge kracht van zijn aanvaller. Als een trompet klonk de roep van den olifant door de stilte. Deed hij het uit overmoed? Of had hij reeds de lucht van onze aanwezigheid gekregen? ☼ Apen begonnen te krijschen en van alle kanten brak plotseling het rumoer los. Ons platvorm lag op een hoogte van circa zeven meter, maar wij

vreesden toch, dat een olifant wel in staat zou zijn de fundeering naar beneden te rukken, indien hij, door nieuwsgierigheid gedreven, zijn krachten er op beproefde. ☼ Maar onze stelling kwam niet in gevaar. Toen de dag aanbrak, konden wij vaststellen, dat we alleen waren. In de verte zagen we slechts een kudde antilopen, de olifanten waren allen verdwenen. Wij onderzochten den grond om onze stellage. Aan de windzijde van de tamarinde voerde het voetspoor van de olifanten tot op enkele meters van den stam. Aan de andere zijde van den boom was geen spoor op zoo'n kleinen afstand te zien. Daar had de wind onze aanwezigheid verraden. ☼ Dien avond gingen wij vroeg ter ruste, daar wij den vorigen nacht geen oog dicht gedaan hadden. Nauwelijks waren wij ingeslapen of we werden door gekraak en geknap gewekt. Vaag staken boomen en struiken af tegen den nachtelijken hemel. Weldra onderscheidde we ook olifanten. Onverstoorbaar gingen zij hun weg. Het riet kraakte onder hun gewicht. Langzaam verstomde dit lawaai. De olifanten zelf gaan geluidloos, want hun pooten zijn gepolsterd, door een weke gummiachtige massa, die als een autoband veert. Wij schonpen doodmoe weldra in. ☼ Den volgenden morgen besloten we naar de aangeduide verzamelaarsplaats der olifanten te gaan. Drie uur lang trokken wij stroomopwaarts om daarna met een groote bocht terug te keeren. Na ongeveer twee uur hoorden wij van verre het kraken en breken van struikgewas. Elke stap afwegend, elke tak waarvan het gekraak ons verraden kon, vermijdend, gingen wij vol spanning voorwaarts. De weg voerde berg af. Wij bereikten een grasvlakte. De boomen en struiken zagen er frisscher uit en het scheen ons, dat we een vruchtbaarder dal in deze dorre streken naderden. Plotseling zagen wij de dieren voor ons. Ze waren bezig de jonge grasjes af te breken en op te eten. Twee jonge beesten stoeiden met hun slurven. Ongeveer twintig olifanten waren hier bijeen en geen van hen vermoedde onze nabijheid. Zacht

zoemde de camera. We konden naar hartelust draaien. Eindelijk trokken wij behoedzaam terug. Toen we uit het zicht der kudde waren, op ongeveer 150 meter, verzocht ik de anderen, in het struikgewas op mij te wachten. Ik wilde probeeren een groote opname te maken van de kleine stoeiende olifantjes. Voorzichtig kroop ik met mijn camera vooruit, daar ik het te gevaarlijk vond om in het zicht der kudde te naderen. Met onzen gids achter me, om mij, in geval van nood, met zijn geweer te beschermen, kwam ik langzaam vooruit. Van onder een struik te voorschijn komend, schrok ik geweldig, daar ik plotseling en geheel onverwachts tegenover een afgedwaalden olifant stond. Er klonk een schrill geloei. Dat beteekende gevaar. Zoo vlug als maar mogelijk was, kwam de olifant op mij toe. Daar weerklonk een schot. In minder dan geen tijd, begreep ik, dat het hier om mijn leven ging, doch mijn camera en mijn kostbare, zoo moeilijk verkregen opnamen wilde ik in geen geval prijs geven. Ik holde weg en vond achter een groep stevige boomen dekking. Juist had ik mij verborgen of op hetzelfde oogenblik rende een kudde van wel tachtig olifanten mij voorbij alles vertrappend en vernielend, wat hen in den weg stond. Als een wervelwind stormden ze langs mij heen. Toen werd het stil. Ik had eenige benauwde oogenblikken doorgemaakt. ☼ Langzamerhand keerden alle negers, die bij het naderend onheil achterlieten, terug en gezamenlijk aanvaardden wij den terugtocht.

Foto Ufa

OLIFANTEN IN DE OOST-AFRIKAANSCH WILDERNIS

gestommeld werd, bleven het broedend wijfje en later de jongen rustig op het nest. Wanneer door het lawaai de oude vogel wat onrustig werd, dan was mijn stem in staat hem weer tot rust te brengen. Én bij dag én bij avond sprak ik even tegen de vogels op een afstand van ongeveer een halven meter, zoodat ze mijn stem hadden leeren kennen. ☼ Hier was het mannetje, doordat hij minder met mij in aanraking kwam, het minst rustig. ☼ Het jaar daarvoor waren al mijn zorgen niet in staat geweest te voorkomen, dat alle jonge merels door de talloze katten werden gedood. Ik zou dus nu beter oppassen en bij mij rijpte het idee: . . . „een platte kooi in mijn groote kastanje hangen” . . . ☼ Vlug werd een platte kist, van plm. 80 cm. vierkant en plm. 20 cm. hoog, van vogelgaas voorzien en één hoek met waterdicht zeildoek afgesloten, waaronder een hooi nest voor den nacht werd aangebracht; om het geheel in vier touwen aan een uitstekenden tak te kunnen bevestigen. ☼ Toen de jongen voldoende groot waren (zoo tegen uitvliegen) werd op een avond mijn kist voor den dag gehaald en getracht de jongen daarin over te brengen. Één greep verzekerde mij van een der jongen, doch

ERVARINGEN
MET MERELS

MIJN liefde voor onze gevederde zangers is uitgangspunt en oorzaak van de opgedane ervaringen. Al mijn handelingen vinden daarin hun oorsprong. Die liefde komt voort uit een drang tot bescherming van al wat zwak en teer is en uit zorg voor hen, die iets ontberen, of in gevaar verkeren. ☼ Allereerst wil ik U even voeren naar een huis met tuin zonder katvrije afrasteringen en zonder boomheesters als schuilplaatsen voor het jonge goed. In dien tuin bevond zich een prieel, bestaande uit houten vloer, houten dak en met dubbele rietmat als wanden. Dit prieel was met klimop overgroeid, waarin juist boven den ingang met uitzicht op het inwendige, op manshoogte, een merelpaartje zijn nest had gebouwd. ☼ Hoewel 's avonds met gezelschap onder gaslicht gelachen, gepraat, gerookt en

Foto Ufa

DE GETROUWDE VROUWEN IN MASSAI-LAND DRAGEN KOPEREN HALSRINGEN EN ARMBANDEN ALS TEEKEN VAN HAAR WAARDIGHEID

de drie anderen vlogen en vielen uit het nest op den vloer van het prieel. Met moeite kreeg ik die in de kist, welke direct met een doek werd gedekt. ☼ Het gekrijsch der oude vogels was ontzettend en vliëgend werd getracht mij aan het hoofd te raken om mij te verschrikken en te noodzaken de jongen los te laten. Zoodra de kist gedekt was, hield het gekrijsch op en bleef alleen de waarschuwingroep over. Zonder hinder is de kist in de kastanje overgebracht, en 's avonds in donker het doek verwijderd. ☼ Nadien hebben de oude vogels hunne jongen trouw gevoerd, totdat er drie geheel vlug waren. Één was, vermoedelijk ten gevolge van den val, gestorven. Op een morgen is de kist, met doek weer gedekt, uit de kastanje verwijderd en op het grasveld een deel van het gaas los gemaakt, zoodat ze uit eigen beweging de kooi zouden kunnen verlaten. Voor het losmaken van het gaas was het onvermijdelijk noodig een deel van het doek op te lichten. De jongen gingen wild te keer en het gekrijsch van de beide oude vogels was nog ontzettender dan de eerste maal. Telkens als ik er aan denk, dan hoor ik nog hun gekrijsch en zie ik nog hun doodsangst. ☼ Mijn zelfverwijt over de beschreven daad zette ik opzijde, omdat ik de drie jonge vogels nu veilig voor katten wist. Ieder, die de onbeholpen jonge merels van nabij heeft gadegeslagen, zoodra ze hun nest verlaten hebben, kan beseffen hoe gemakkelijk ze dan een prooi van katten kunnen worden. ☼ De gevolgen van mijn daad zou ik later ondervinden, elken dag weer. Weken lang kon ik mijn neus niet buiten raam of deur steken, of het gekrijsch nam een aanvang. Voor andere menschen kwam zelfs geen alarmroep.

Ik had mij een merelpaartje tot vijand gemaakt en was in hun oog nog gevaarlijker dan hun ervvijand, de kat. ☼ (Als jongen herinner ik mij dat onze kanarie, welke vrij in de kamer rondvloog, een jaar lang kwaad op mij was omdat ik

zijn bakje met water, dat in den weg stond, wat weg wilde schuiven. Ze kwam met uitgespreide vleugels en open bek krijschend op mij toe. Ze dacht dat ik het water weg wilde nemen.) ☼ Als tegenhanger wil ik U voeren naar een huis met grooten tuin, heerlijk door hooge begroeide muren ingesloten en met veel boomheesters als schuilplaats voor de jongen. Den eersten winter werden een massa vogels, waaronder het merelpaartje, (waarover de ervaringen zullen handelen), koolmeezen, pimpelmeesjes, twee heggemusschen, roodborstje, winterkoninkje en veel spreeuwen en gewone musschen, met verschillend voer, vet en water den winter door geholpen. (Zelfs nog driemaal daags lauw water bij strenge vorst en onder een groot sneeuwvrij afdak bij sneeuw) ☼ Een vierkante meter badgelegenheid was aanwezig, wanneer de vorst niet te streng was. ☼ De vogels waren dan ook zonder uitzondering zeer mak (vooral de heggemusschen) en in een prima conditie. ☼ Het bewuste merelpaartje ging nestelen in den zonnigsten hoek van een massa oude klimop, welke op verschillende punten aanwezig was. Dit was reeds zeer vroeg in het voorjaar. (Het tweede nest werd later gemaakt in een iets minder zonnig gedeelte; het derde (midden zomer) op een gedeelte geheel zonder zon.) ☼ Daar ik in den tuin de katten kon klem jagen wilde ik niet op bijzondere wijze ingrijpen. Het mannetje waarschuwde voor een kat en hield direct op, zoodra ik verscheen en de kat ging weggagen. ☼ Het vrouwtje was dus reeds aanwezig en zou, zooals zal blijken, nog grooter worden. ☼ Terwijl het wijfje op de vier eieren zat, zorgde ik voor gekneet talgvet, in een cocosnoot op een zonzvrije plaats, een handbreed boven den grond, opgehangen, terwijl ik met een greep wormen uit het grasveld te voorschijn liet komen. Het wijfje werd trouw daarmee gevoerd. Zij was gedurende den winter aan het vet gewoon geworden, doch kreeg nu een vermeerdering van vette wormen. Zoodra de jongen uit het ei te voorschijn kwamen, werden door mij verscheidene malen per dag wormen

gezocht. Zeer geleidelijk heb ik den afstand tusschen mij en den worm kleiner gemaakt, totdat het mannetje op arm-lengte vóór mij ze fijn zat te maken en bleef wachten, tot ik zelfs onder zijn pooten de aarde bewoog om nog meer wormen te voorschijn te brengen. Gewoonlijk werden verscheidene wormen klein gemaakt, later in den bek verzameld en naar de jongen gebracht. Daardoor kwam ik op het idee om met hem te praten tijdens ons vis à vis, en op eenmaal op mijn herhaald gezegde „kom ventje, gauw naar je kindertjes” ging hij ook werkelijk heen. Dit zou echter toeval kunnen zijn, zoodat ik het meermalen herhaalde met minder wormen dan gewoonlijk en daarna zelfs met slechts één worm. Op mijn „kom ventje, gauw naar je kindertjes” ging hij steeds direct naar het nest. Hij voerde dan afwisselend met vet en met wormen. Was hij op één der daken aan het zingen dan riep ik hem steeds bij mijn komst in den tuin en kreeg hij, wanneer hij kwam een worm; kwam hij niet direct dan ging ik onmiddellijk weg. ☼ Door veel geduld heb ik overwonnen en kwam hij midden in zijn zang direct op mijn roep „kom ventje, kom gauw, gauw dan!”. ☼ Hij streek dan in een glijvlucht vanaf het dak vlak voor mijn voeten neer, en klapte eenige malen met de vleugels, zoodra en alleen wanneer ik hem weer toesprak met „waar ben je dan ventje.” ☼ Op een goeden dag wandelde mijn vrouw in den tuin, terwijl plotseling een kluwen vogels voor haar voeten neerviel, ze schrok hevig, doch nog meer toen het mannetje met uitgespreide vleugels en open bek krijschend op haar toe kwam, waardoor ze gillend op de vlucht sloeg. ☼ Toen ik dat hoorde ben ik de vier jongen

gaan opzoeken, en werd door de oude vogels niet vijandig ontvangen. Daarna ging ik iederen avond de jongen tellen en naar geschikte boomheesters (hulst) hoeden. ☼ De jongen toonden zich hoe langer hoe minder schuw

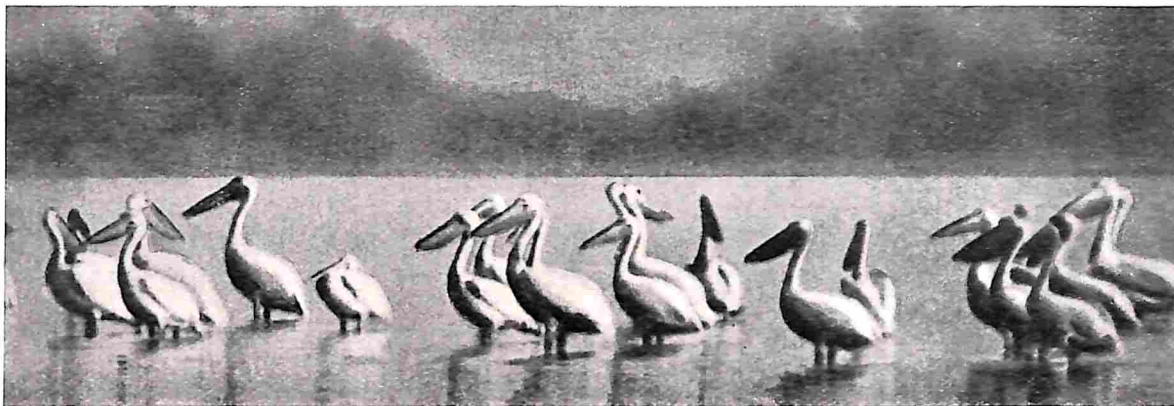

Foto Ufa

MARABOES IN OOST-AFRIKA

en de oude vogels gingen rustig door met voedsel zoeken en zingen. ☼ De vierkante meter badgelegenheid moest meermalen schoon gemaakt worden en met versch water worden gevuld. Ik gebruikte voor het laatste steeds een gieter om flink lucht in het water te kunnen brengen. ☼ Het mannetje was zelfs zoo brutaal om op den rand van het bad te gaan zitten, en klapte dan met zijn vleugels zoodra ik hem toesprak. Hij sprong dan ook direct onder de stralen water en waschte zich met bijzonder welbehagen. ☼ Wanneer ik van mijn werk thuis kwam, ging ik steeds de muurpoort achter in mijn tuin binnen en gebruikte dan mijn sleutel, en al heel gauw zat hij mij bij de poort op te wachten, en klapte met de vleugels wanneer ik hem aansprak, en vloog met mij mede naar het huis. Mijn vrouw merkte dikwijls aan den merel dat ik onderweg was, want dan vloog hij als een pijl uit den boog naar de poort en bleef steeds op het zelfde plaatsje zitten wachten. Hij herkende mij vermoedelijk reeds aan mijn stap. ☼ Van het eerste broedsel zijn er, ondanks mijn zorgen, twee jongen door de katten gedood. ☼ Dien zomer hadden zij drie broedsels van vier eieren, waarvan twaalf jongen zijn uitgevlogen, doch slechts zes stuks zijn geheel volwassen de buurt in getrokken. Zes gedooide vogels zijn door mij begraven. De helft is dus nog een prooi der katten geworden. ☼ Op een dag kwam ik vroeg voor het avondeten thuis en zag voor het eerst de oude vogels met zes volwassen jongen bij elkaar op het dak zitten. Mijn eerste werk was een worm te voorschijn te brengen en daarna te roepen. Onmiddellijk kwam het mannetje in glijvlucht van het dak, en verdween op mijn bevel hij onmiddellijk weer en streek weer voor mijn voeten neer en dat was vermoedelijk het sein voor de anderen, dat de weg veilig was, want ik was ineens omringd door acht merels. Één der jongen ging zelfs, op twee meter afstand van mij af, zitten baden en de anderen liepen, terwijl ik gehurkt zat, om

mij heen, terwijl het mannetje op armlengte vóór mij zat te turen of er nog geen wormen uit de onder hem trillende aarde te voorschijn zouden komen. ☼ Kort daarop (eind Juli) heb ik die gemeente verlaten, doch mijn merel miste ik later het meest. ☼ Dat een wilde vogel, welke altijd in angst voor ontelbare vier-en twee-voetige vijanden moest leven, vertrouwen in mij, tweevoetig wezen, stelde, heeft mij zeer veel vreugde gegeven.

T. J. SMIT

BERNARD SHAW'S BUITENVERBLIJF

ER is een aantrekkingskracht, juist in de omgeving van een groot man, een soort nieuwsgierigheid, die slechts bevredigd kan worden wanneer men de plaats ziet, waarop zijn oogen zoo dikwijls moeten hebben gerust, wanneer men de geluiden hoort — van maaiers in het koren, van kraaien in de iepen of zelfs van treinen in de verte die hem gewoonlijk ter oore zijn gekomen, zoodat men zich eenigszins kan indenken in de sfeer, die meegewerkt heeft tot de voortbrenging van zooveel meesterwerken. Waarom anders maken duizenden menschen ieder jaar een bedevaart naar Rome, naar Athene, naar Stratford-on-Avon of Weimar, gedlen ter audientie ontvangen door hun litteraire hoogheden, die daar regeerden, en kwamen terug, vervuld van de welwillende ontvankelijkheid en de vriendelijke wijze waarop Scott of Goethe gesproken had over hun opstellen- of verzenbundel. ☼ Bernard Shaw is niet zoo gemakkelijk te genaken als deze reuzen dit in hun tijd waren en ik had geen opstellen- of verzenbundel bij me, toen ik, op weg naar Ayot St. Lawrence, in King's Cross in den trein stapte. Mijn eerbiedige pelgrimstocht gold Bernard Shaw's buitenverblijf, dicht en hoe Shaw, naar hij zelf mededeelde, menige van zijn latere werken geschreven heeft gedurende deze zelfde reis, voerde de trein me door verschillende stations en een groot aantal tunnels. Hoe is het mogelijk dat Shaw onder die omstandigheden kon schrijven? In iedere tunnel verspreidden zich in de coupé rook en scherpe zwavel, die wel zeer irriterend op de gevoelige organen moeten werken van een man, die lid is van de vereeniging voor rookvermindering. Hoe het zij, de zon straalde en tenslotte kwamen we aan het van Ayot-station. ☼ Ayot St. Lawrence is 2 à 3 mijlen van het station verwijderd en ik begon mijn wandeling erheen door een typisch Engelsch landschap, dat rijk en verrukkelijk opwekkend aandeed, een Engelsch landschap dat, zooals iemand eens zeide, je in het voorbijgaan de hand schijnt te reiken. De laan waardoor ik ging en die afwisselend koele schaduw en gouden zonneschijn bood, liep op- en afwaarts, maakte krommingen en kronkelde zich langs groen kreupelbosch en lichte velden, langs frissche braamstruiken en hagedoorn, op de gelukkige, zorgelooze wijze, Engelsche buitenwegen eigen. Geen wonder dat Shaw Herthfordshire trouw is en gedurende vele jaren in verschillende geboorteland is ook mooi, maar eenigszins somber. Hetzelfde verschil zou men kunnen waarnemen in den geest van de twee landen. Shaw is een Iersch genie, dat zijn verblijf in Engeland koos. En deze beschouwing stelde me, naar ik meen, in staat eenigszins de ééne zijde van het genie Shaw te begrijpen. ☼ Zoo kwam ik te Ayot St. Lawrence. Het is een dorp met ongeveer honderd inwoners en één herberg, waar de notabelen van het dorp 's avonds bijeenkomen om bescheidenlijk van een half pintje te genieten en soms over te gaan tot de onschuldige genoegens van een spelletje schijfschieten. Dit alcohol-monopolie is eigenlijk ongebruikelijk in een Engelsch dorp, maar overigens vertoont Ayot St. Lawrence geen abnormale kenmerken. ☼ Ongetwijfeld zijn de dorpsbewoners een beetje trotsch op de nabijheid van Shaw. Een klein deel van den glans van den schrijver van „Pygmalion” „en St. Joan” straalt op hen af. Zij praten graag over hem en bespreken vrij uit zijn gewoonten en zijn meeningen, met breede verdraagzaamheid, die hun eer aandoet. Maar tenslotte weten zij heel weinig van hem. Hij verschijnt niet vaak in hun midden, een feit, dat eenigen van hen zeer spijt; ander hachten hem er hooger om.

Als ware dorpelingen hebben zij de grootste belangstelling voor Shaw's tuin, van welks vruchtbaarheid ik veel getuigenissen ontving. En terwijl het gesprek vorderde in de herberg, onthaalden de woordvoerders van het dorp me op een overweldigend aantal bijzonderheden met betrekking tot Shaw.

Ik geloof niet dat veel van wat ze mij vertelden authentiek is: eigenlijk was alles wat zij van hem wisten in weinige woorden verteld en daarop werd op honderd verschillende manieren doorgeborduurd, zoodat ik niet nalaten kon te constateeren, dat de schaarsche geheugenvoorraad werd aangevuld met rijke verbeelding. ☼ Maar voordat ik naar de herberg ging en met de notabelen van het dorp sprak, was ik Shaw's huis gaan zien. Het staat aan het eind van het dorp, een niet bijzonder indrukwekkend gebouw, ook niet mooi om te zien. Het werd gebouwd door een vroegeren predikant, die het verkocht omdat het voor hem te groot was. Dit beschrijft het al vrijwel precies. Het is juist het soort huis dat men zich, gebouwd door een vroegeren predikant, zou denken, en bovendien juist het soort huis, dat hij voor zich te groot zou vinden — een modern huis, degelijk gebouwd van baksteen, met

BERNARD SHAW

grote rechthoekige ramen en gedeeltelijk met klimop bedekt. Het is het soort huis dat men zich „week-end” verblijf voor een stadsman, die zich daar kan onttrekken aan zakenzorgen en Londensch rumoer; of het huis van een man die niet meer werkt en in achtenswaardige afzondering leeft. Niets van de unieke persoonlijkheid van den eigenaar heeft zijn stempel er op gedrukt. Iedereen zou daar kunnen wonen. Maar ik *wist*, dat het het huis van Bernard Shaw was en onmiddellijk werd de plaats door een mystieken glans omgeven. De voorzijde geeft een wijd uitzicht op het mooie, rijke landschap met hier en daar groen kreupelbosch en prachtige terrassen, die glanzen in den zonneschijn. Vlak voor het huis is een aanplanting van jonge dennen en in de schaduw tusschen ranke stammen vangt men een glimp van vingerhoedskruid en baardanjelieren. In den tuin staat een duivenhok, een soort symbool van den vrede, dien de eigenaar daar gezocht heeft. De aanplanting is door prikkeldraad afgesloten. Vreemd, zullen sommigen denken, dat prikkeldraad—die stilzwijgende vrijheidsbevestiging en die eigendomsrechten. Maar eigendom is eigendom en Shaw is — Shaw. Wat betreft het interieur: de nieuwsgierigen kunnen vrij — maar op een afstand — bespiegelingen houden. ☼ Alles rondom ademt vrede en stilte en schoonheid. De avond ontvouwde zich purperkleurig, de maan sikkelt teekende zich allengs helderder in de lucht, terwijl ik, tevreden over het resultaat van mijn pelgrimstocht, huiswaarts keerde.

ROY HOPKINS

Japansche dwergboompjes

HET is van algemeene bekendheid, dat de zonen uit het land der rijzende zon zeer vlijtig en nadenkend zijn. Alle Japanners houden van de natuur, meer dan andere volkeren. De Japanners zijn liefhebbers van bloemen, en hun tuinen leggen getuigenis af van groote

HET LANDHUIS VAN BERNARD SHAW TE AYOT ST. LAWRENCE

vaardigheid en groot geduld, onontbeerlijke eigenschappen voor den kweeker tot het verkrijgen der gewenschte resultaten. Europa heeft op het gebied van tuinen veel van Japan geleerd, hoofdzakelijk met betrekking tot het bewaren van planten, zoomede in het kunstmatig kweken, op welk gebied de Japanners ware meesters zijn. ☼ Wanneer de Japanner een stukje grond bezit, waarop hij een klein tuintje kan aanleggen, maakt hij een miniatuur-tuin. Hij neemt een groote platte schotel, beplant deze met dwergboompjes, bedekt het overige met steenen, doet er planten in, maakt een klein beekje met waterval en vervaardigt van beschilderd materiaal bruggen, huisjes en lantaarns. Daarna plaatst hij tusschen het geheel een kleine pop, een dier of vogel, vooral een Ibis, en met dit kunstwerk is hij tevreden. ☼ In Japan kweekt bijna iedere familie in haar woning een tuin een verminkt naald- of loofboompje, dat met inbegrip van den pot, waarin het staat, een hoogte van hoogstens honderd centimeter bereikt. Deze boompjes kunnen door een

speciale teelt een hoogen ouderdom bereiken, er zijn zelfs exemplaren van meer dan honderd jaar. Deze dwergboompjes blijven steeds in de familie, overgaande van vader op zoon, van geslacht op geslacht, zoodat het geen verwondering wekt, dat deze boompjes met grooten eerbied worden behandeld. Van ouds reeds werden deze boompjes uit Japan naar Europa uitgevoerd en werden steeds, en worden ook thans nog, goed betaald. Langen tijd echter wist men niet op welke manier de Japanners zulke boompjes tot stand wisten te brengen. Dit raadsel werd opgelost door professor Maury, die twee Japanners, die zulke boompjes in Parijs verkochten, zoo ondervroeg, dat hij de gewenschte inlichtingen van hen wist los te krijgen. ☼ De teelt van deze boompjes is niet moeilijk. Wel deden zich in den aanvang bezwaren voor, omdat het Fransche klimaat niet geheel overeenkomt met dat van Japan, een hindernis, die echter spoedig werd overwonnen. ☼ In Japan heeft deze cultuur als volgt plaats. De Japanner neemt een heel kleine bloempot, zoo mogelijk de kleinste, die hij kan krij-

gen. Deze vult hij met schrale aarde, doet hierin een enkel zaad van een naaldboom of loofboom en bekommert er zich verder niet om. Alleen zorgt hij er voor, dat de aarde voldoende vocht bevat, om de plant niet geheel te doen uitdrogen. Omdat de plant weinig voedsel vindt, gaat de groei zeer langzaam, zoodat de plant als het ware een verminkt natuurgewrocht lijkt. Weliswaar doorzoeken de worteltjes alle in den pot aanwezige aarde, doch voedsel wordt bijna niet gevonden. Het boompje vegeteert en zou door gebrek aan voedsel dan ook moeten sterven. Dit ontgaat den Japanner echter niet. Nu is de tijd aangebroken om meer voedsel bevattende aarde bij te voegen. Wanneer het noodig is, plant hij het boompje in een grooteren pot. De toevoeging van de betere aarde blijft echter ook thans nog beperkt, slechts zooveel, dat het leven kan worden behouden. Geheel in overeenstemming hiermede is de besproeiing. Van zijn geboorte tot aan het einde van zijn leven moet het arme boompje honger en dorst lijden. Doch hiermede is de kwelling nog niet afgelopen. Ook te veel licht bevordert den groei, zoodat de schaduw moet worden opgezocht. Slechts een klein gedeelte der takjes mag het zonlicht ontvangen. Door deze belichting buigen zich de twijgjes naar den zonzijde. Wanneer de kleine takken op zijde en van onderen het zonlicht krijgen,

dan verkrijgt een loodrecht groeiend boompje een horizontalen groei en groeit in deze richting verder. Doordat de onderste deelen van het boompje meer licht ontvangen dan de bovenste, zoo groeien de onderste takjes beter dan de bovenste. Het boompje blijft misvormd, afgeknot en laag. Dit is echter nog niet voldoende. De Japanner bindt naar wils gevallen de takken met touw te zamen en trekt ze in tegenovergestelde richting van den groei, zoodat nieuwe krommingen en buigingen worden verkregen. De Japanner speelt met de takjes en den stam geheel volgens zijn smaak. ☼ Tengevolge van dezen arbeid groeit het boompje in den loop van een reeks van jaren in groote grilligheid. De richting der takken is dan ook niet toevallig. De Japanner verstaat de kunst om de familie-kroniek van verschillende geslachten in het boompje te leggen, zoodat de familie als het ware uit het boompje kan worden gelezen. Wanneer aan het oude boompje een tak sterft, dan overkomt de familie, volgens het heerschend bijgeloof, een ongeluk.

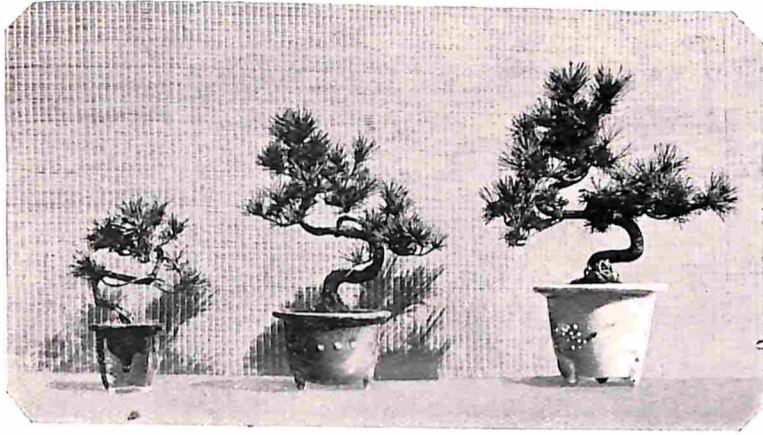
Door oculeren beproeft men dan het doode takje door een nieuwe loot te vervangen. Gelukt dit, dan geldt zulks voor de geheele familie als een belangrijke gebeurtenis. ☼ Men tracht dan ook het boompje zoo lang mogelijk in het leven te houden. Dit bereikt men door het volgende: In de maanden Maart of April, wanneer het warme jaargetijde begint, zet de Japanner zijn boompje in den tuin op een vrije plaats, beschermt tegen een wind en ruw weder. De plantjes in de kleine potten mogen echter niet onder boomen worden gezet. Iedere pot wordt in korrelig zand gedaan en onder den pot zelf doet men scherven, zoodat het overtollige water zoo spoedig mogelijk uit den pot kan wegvloeien. Wanneer het zeer droog weder is, dan wordt de aarde rondom den pot tweemaal daags besproeid. Krijgt het boompje een nieuwe loot, dan wordt deze weder volgens eigen wensch gesnoeid. Eerst dan, wanneer de nieuwe scheuten geheel tot rijpheid zijn gekomen, neemt men het boompje uit den tuin en plaatst het in de kamer. ☼ Eenmaal in de vijf of zes jaren wordt het boompje een nieuwe levenskracht gegeven. Einde Maart of begin April

Foto Jacques Boyer

JAPANSCHER DWERGBOOMPJES. EEN GRILLIGE VERSCHIJNING

haalt men het boompje uit den pot, verwijdert voorzichtig de schrale aarde en geeft het plantje zooveel nieuwe krachtige aarde, dat de worteltjes met de nieuwe aarde juist in den pot kunnen worden gedaan. Den geheelen zomer blijft het boompje op een vrije beschutte plaats. Tegen den winter brengt men het op een lichte, koele plaats, in een vertrek, dat niet wordt verwarmd, daar voor deze boompjes een koele temperatuur beter is dan een verwarmde. Steeds groen blijvende dwergboompjes moeten in den winter vaker worden begoten dan de exemplaren, waarvan het loof afvalt. Wanneer echter, niettegenstaande een zorgvuldige behandeling, het boompje begint te kwijnen, dan ondergaat het een speciale kuur, bestaande in voorzichtig verplanten. Het snelst herstelt zich het boompje, als het verplant wordt naar een beschutte plaats. Wanneer het dan weder begint uit te botten, wordt het opnieuw in den pot gedaan en op een beschutte, zonnige plaats in den grond gezet. ☼ De kunst van verplanten verstaan de Japanners al bijzonder. Groote boomen, struiken en bloemen worden door hen, zelfs bij de grootste zonnearmte, verplaatst. ☼ Beschouwt de eene groep van kenners deze dwergboompjes als gekwelde, wanstaltig gemaakte, kunstmatig geteelde curiositeiten, zoo zijn er aan den anderen kant vaklieden, die beweren, dat

JAPANSCH E DWERGBOOMPJES. DRIE KLEINE KLEUTERS

de Japansche dwergboompjes getrouwe nabootsingen zijn van de in de vrije natuur levende exemplaren. De Japansche naaldbomen onderscheiden zich hierin van de Europeesche, dat ze veel knoesten en takken hebben en dat stam en takken tamelijk krom groeien. Het is dus begrijpelijk, dat de Japanners trachten hun miniatuur-boompjes in ieder opzicht te doen gelijken op de in het wild levende soorten. ☼ Evenals de Chineezzen de misvormde vrouwelijke voeten als een schoonheid beschouwen, zoo bekijken ook de Japanners hun dwergboompjes. ☼ In den laatsten tijd komen de Japansche dwergboompjes, niettegenstaande hun hoge prijzen, meer en meer in de mode. Ze worden bijna niet meer uit Japan ingevoerd, doch in Europa gekweekt. ☼ Een kunstenaar op dit gebied is wel de heer Charles Weiss, tuin-architect te Saint-Cloud. Zijn geheele tuin ademt den geest van dit kunstwerk der natuur. De meest denkbare variaties van dwergboompjes zijn door hem in den handel gebracht, die hun weg in geheel Frankrijk en ook over de grenzen hebben gevonden. Doch niet alleen bepaalt zich deze tuin-architect tot het kweeken van de Japansche dwergboompjes, ook zijn geheele tuin te Saint-Cloud is in Japanschen stijl aangelegd, voorzien van ibissen, vogels, bruggen, watervallen, Japansche huisjes enz., waarvan de bijgaande foto's een duidelijk beeld geven. De Japansche tuinen van den heer Charles Weiss staan in geheel Frankrijk goed bekend. ☼ Deze kweeker en architect zal dit najaar iets geheel nieuws ten opzichte van deze cultuur naar voren brengen, waarmee wij onze lezers hopen te doen kennismaken.

PH. GROUSSOT

HERFST

DE boomen hadden het loof laten vallen. Nog enkele bladeren hingen bruin-rood aan de dorre takken. De knoestige eik, voor de kleine hoeve van den ouden Harmsen had, als alle jaren, de eerste najaarsstormen doorstaan en stond nog vol in 't blad. ☼ De laat middag-zon stond al laag en straalde mat door de kale takken van de boomen, die langs de woning gereid stonden. Het vaal-groene gras lag in lichten nevel, waarin hier en daar een dorre boomgroep met het rood van een pannendak vlekte. Stil en verlaten kronkelde de landweg bij de woning door het land naar de nabije hoeve. ☼ Huiverig, in de kille najaarslucht, zat de oude Harmsen op de houten bank voor zijn woning droef voor zich uit te staren. Moeilijk richtte hij zich uit zijn gebogen houding op en liep, bedachtzaam, den rug gekromd door den zwaren arbeid van vele, lange jaren, het

pad voor zijn woning op om het kleine hekje aan den landweg te sluiten. ☼ Gedempt klonken zijn onzekere stappen in het mulle zand. Op het geluid kwam, grommend, de hofhond uit zijn hok. Zijn harige pluimstaart wuifde toen hij den baas zag komen aanstappen. Rustig ging hij, den kop gestrekt op de voorpooten, liggen en wachtte totdat de baas, zooals altijd op dit uur van den dag, langs hem kwam. ☼ „Stil, maar, Prins, stil maar, jongen . . . straks . . . 't is nog te vroeg”, mompelde Harmsen en klopte goedgeit den trouwe makker op de roestige kop. ☼ Langzaam sloot hij het hekje dat in de roestige scharnieren knarste, leunde een oogenblik met de gerimpelde werkhanden op het vermoldde dampaalteje van het hek en schuifde de weer bedaard naar het houten bankje voor het huis. De dorre bladen ritselden om hem heen en hoopten zich tegen den rand van het kortgeschoren grasveldje, waarop helder wit waschgoed te bleeken lag. ☼ De ellebogen op de knokkige knieën, de handen gevouwen, zat hij, in droef gepeins voor zich uit te staren naar de roode stralen van de dalende zon. Alweer najaar, dacht hij en straks, al gauw, de donkere gure dagen met de stormen en met de zorgen voor de lange, stille wintermaanden . . . 't Was weer een slecht jaar voor hem geweest. Alles

was weer tegengeloopen. Het hooi verregend en wat nog droog binnengehaald was zou amper genoeg zijn voor de drie beesten die met November weer op stal kwamen. Van 't jaar maar drie . . . twee waren van de hand gedaan, noodig voor de rente en de aflissing bij den notaris in stad . . . nog maar drie beesten over. Vroeger waren er met November wel acht op stal geweest. 't Ging met alles achteruit! Met de bouwerij was het hem ook tegengeloopen. De boonen hadden het plukloon niet eens opgebracht. Met de voerbiet was het ook slecht gegaan! Nog niet de helft gerooid van vorig jaar en toen was het met het hooi mee al niet genoeg geweest, de melkcenten waren aan het bijvoeren weg gegaan . . . 't zag er donker uit . . . haast geen hooi, weinig bieten, straks drie beesten op stal en dan zoo goed als geen geld in huis . . . en dan oud en op er bij . . . voor 'n daggeldje hier of daar was hij te oud, dat ging niet meer. Jonge kerels genoeg. Gisteren had hij twee keer met de emmers moeten loopen. 't Was hem te zwaar. Het juk drukte te veel. Bij het opbeuren kon hij de volle emmers niet op krijgen en tweemaal was hij blijven staan om op adem te komen . . . Hij voelde zich

Foto C. Robert

JAPANSCH E DWERGBOOMPJES. EEN BOOMPJE VAN 6 C.M.

JAPANSCH E DWERGBOOMPJES. EEN MINIATUURLUSTHOF

op, versleten door den harten landarbeid, dag in, dag uit, weer of geen weer . . . alleen de wintermaanden als het land toegemaakt lag was 't werk minder zwaar, al gaven dan weer de beesten 't noodige werk, er was altijd te doen . . . Rust was er nooit . . . ook niet als je oud geworden was en niet meer mee kon . . . en dan nog tegenslag na tegenslag . . . zorgen en nog eens zorgen . . . duur land en slechte tijd gaven schrale kost. ☼ Mismoedig schudde de oude boer het grauwerwerde hoofd. Voor zijn voeten dwarrelde de dorre bladeren. Ook de wingerd boven zijn hoofd, die in grillige ranken rondom het huisje groeide, liet geruischloos de roode bladen vallen. ☼ Vroeger! . . . hij dacht er nu zoo vaak aan en dan leek het hem zoo ver, zoo lang, geleden . . . vroeger . . . toen was 't anders geweest . . . toen waren de drie jongens en de twee meiden nog op huis geweest. Toen waren er wel zeven monden maar ook veertien handen. En was er nog te kort aan volk voor de zes morgens bijgehuurd land. Maar de jongens waren, de een na de ander 't huis uitgegaan. De meiden waren getrouwd, daar waren de opgespaarde centen mee de deur uitgegaan . . . In hoeveel jaar had hij al niets meer van de kinders gehoord? Ze waren verspreid over het land, weg . . . te ver weg voor hem en de vrouw . . . de kinders hadden hun werk en hun zorgen, zoo goed als hij, vijftig jaar geleden, toen hij hier met de vrouw begonnen was . . . Zoo ging het altijd . . . Je sloofde van den morgen tot den avond en als je oud werd dan bleef je alleen, oud en verlaten. Dan was 't weer als in het begin . . . met zijn tweeën . . . en dat je niet moederziel alleen overbleef was nog een geluk, al was 't hard ook om in je zorg en verdriet nog 'n ander te laten delen! En opstandig-zijn mocht je niet, je moest gelaten dragen wat je kreeg, al was 't bitter zwaar te dragen. ☼ Moe zakte het oude gerimpelde hoofd tusschen de schonkige schouders. — Over het verlaten erf dwaalden doelloos de doffe oogen. Door de

hooge kale boomen ruischte de koele najaarswind en strooide

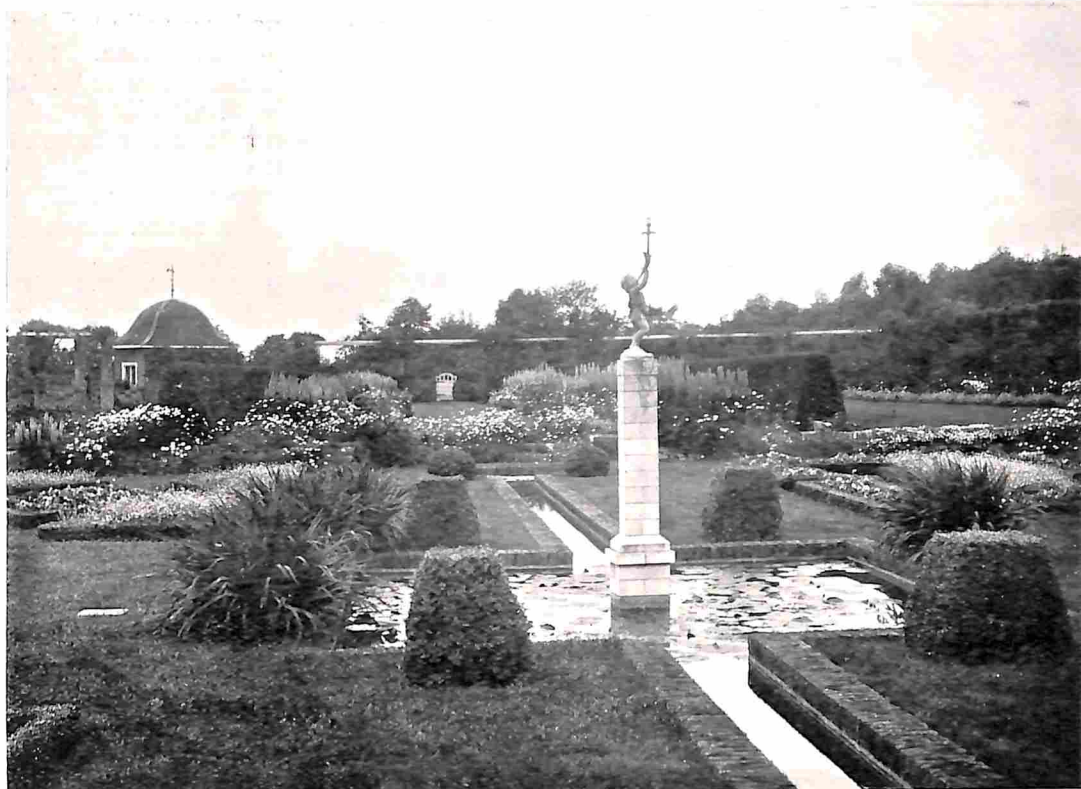

Foto C. J. Steenbergh

HUIZE „DE ZWALUWENBERG”. GEMETSELD VIJVERTJE, BLOEMTUIN EN LUPINENBORDERS

de geel en roodbruine bladeren over het vaal-groene gras. Onbewogen zat de oude boer droef voor zich uit te staren. ☼ „Vader, zou je er niet in komen?” klonk een beverig stemmetje achter hem in het huis. „'t Wordt te kil voor je buiten . . . de koffie staat op”. ☼ „Te-met, Jansie, ik moet Prins nog halen” riep de oude man, gestoord in zijn donker gepeins. ☼ Stuntelig stond hij op, steunde zijn oud versleten lijf op een knoestigen stok die bij het houten bakje tegen den muur stond. Gewend aan de bevrijding van den ketting als de avond kwam, blafte de hond vroolijk toen hij zijn baas zag aankomen. „Toe dan maar, jongen, ga dan maar” zei de boer en haakte de ketting van den halsband. In groote sprongen rende de hond het erf op. ☼ „Denk je om het waschgoed, vader?” riep de vrouw, die het rammelen van de ketting had gehoord. Harmsen knikte, glimlachte om zijn rimpeligen mond. Dat was iederen Maandagavond hetzelfde roepen van de vrouw . . . En hoe lang was het nu

niet al geleden dat een zwerver 's nachts er met het waschgoed was vandoor gegaan toen hij de boel voor een keer had laten liggen! Vroeger . . . toen lag de bleek vol. Toen de kinders nog op huis waren. Toen moest hij wel driekeer naar achter loopen voordat alles binnen geborgen was. Nu lag er haast niets meer. Een beetje goed van hem en van de vrouw. ☼ Zuchtend, moeilijk bukte hij zich, vouwde voorzichtig stuk voor stuk het nog vochtige waschgoed op den uitgestrekte arm en strompelde naar het huisje. Helrood schenen de laatste stralen van de ondergaande zon op den witgekalkten muur van het oude huis, waartegen de wingerd met enkele roode bladeren rankte. Met de hand zijn moewe oogen beschuttend bleef Harmsen in de deur-opening staan wachten op den hond die voor hem in het gras snuffelde. ☼ „Allo, Prins” de deur gaat dicht”, riep hij. Gedwee liep de hond hem voorbij, de deur in en ging rustig op den blauwstenen vloer van het voorhuis, zijn vaste plaats 's nachts, liggen. ☼ In de flauw-verlichte woonkamer zat de vrouw achter de houten tafel, waarop de broodplank met

Foto C. J. Steenbergh

HUIZE „DE ZWALUWENBERG”. BLOEMENWEELE VAN IRISSEN EN RHODODENDRONS

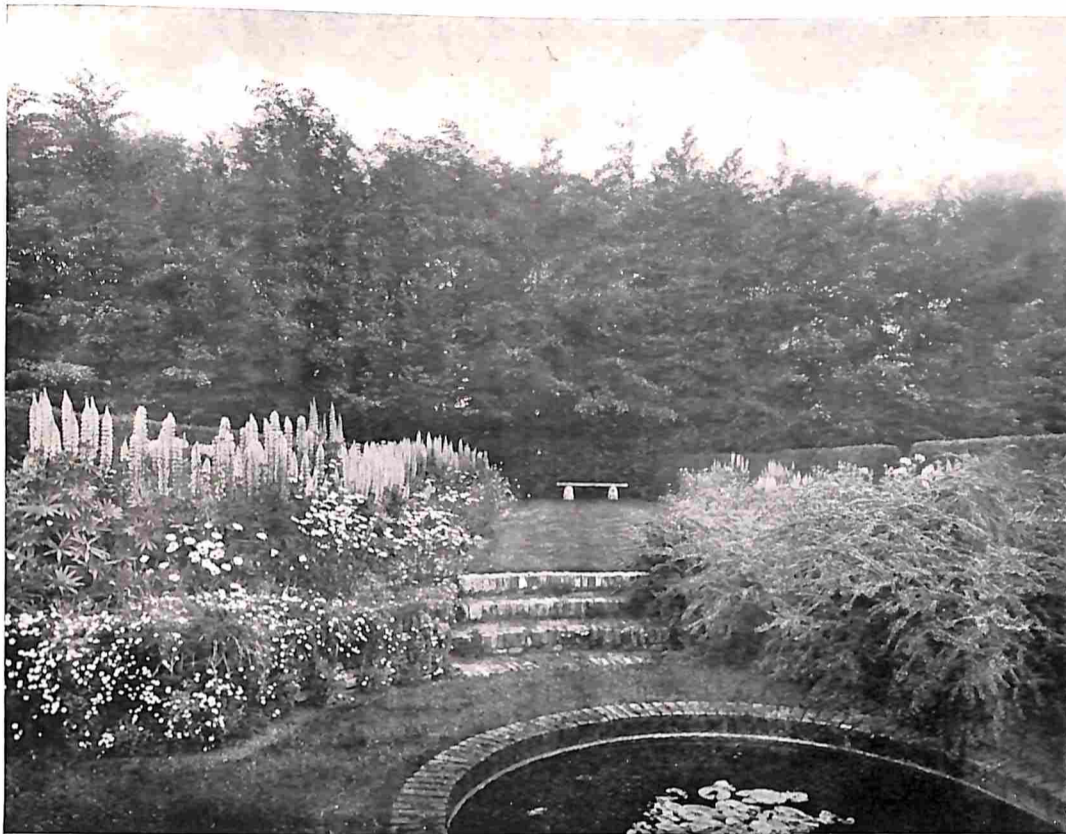

Foto C. J. Steenbergh

HUIZE „DE ZWALUWENBERG”. BLAUWE LUPINEN IN VOLLEN BLOEI

het bruingekorste brood. Boven het hout-vuur onder de groote schouw met het witte valletje hing de zwarte koffiepote aan een blank geschuurden haak te dampen. ☼ Loom en zwaar zette de boer zich in den rieten stoel, die achter de houten tafel voor hem klaar stond. ☼ „'t Wordt al guur buiten, moeder” zei hij en wreef zich de magere handen. „'t Begint al vroeg. Nog geen November en dan al zoo kil”. ☼ Zwijgend reikte de vrouw hem zijn brillenhuisje en schoof hem over de tafel den bijbel, het boek van elken avond, toe. Gebogen ging zij naar de schouw. Met beverige handen kwam zij met een kop vol dampende en geurende koffie naar de tafel. ☼ „Een of twee, vader?” vroeg zij, bij de broodplank staande met het blanke mes in het knappende brood. „Een maar van avond, Jans”, antwoordde hij, opziende naar de bezige vrouw achter de tafel, waarop, naast het brood, de werkmand van de vrouw met de glinsterende breinaalden in de kleurige wol gestoken. ☼ Met den bijbel voor zich hing de man zijn zwarte pet aan den knop van zijn stoel, sloeg het boek open en vouwde de handen. Zwak viel het licht van de kleine hanglamp over de twee gebogen hoofden. Om den gesloten mond van den ouden man groefden zich de zorgelijke rimpels. Zwaar rustte de gebruinde hand op het open geslagen kerkboek. Doelloos dwaalden zijn oogen door de stille kamer. ☼ In het halfduister flikkerde flauw het houtvuur in de schouw. Geel-wit vlekten in de schemering de bijbelsche prenten tegen het gebloemde behang. Regelmatig, met korte slagen, tikte de hangklok, die in den hoek van de kamer hing. ☼ De vrouw keek van haar breiwerk op en bemerkte dat de man niet, zooals gewoonlijk, in den open geslagen bijbel las. „Waar denk je zoo aan, vader?” vroeg zij bij het rustig bewegen van de breinaalden. ☼ „Aan de zorgen, Jans! Aan de komende dagen. En de zorgen” klonk het mistroostig. „Kom, . . . kom, bemoedigde zij. „Aan de zorgen zit ik te denken” zei de man zacht voor zich uit, „en aan vroeger ook moeder . . . aan vroeger toen de jongens er nog waren . . . toen hadden we 't anders dan nou”. ☼ Zwijgend knikte de

vrouw en boog het hoofd dieper over de rustig gaande naalden, begaan met zijn verzwegen leed legde zij haar beverige hand op de verweerde vuist die op het kerkboek rustte. ☼ „'t Begint weer te waaien, vader” zei de vrouw zachtjes. „Hoor maar!” „Najaar, Jans,” klonk het dof. „De donkere dagen komen”. ☼ „Kom, vader, zou je niet voorlezen” vroeg de vrouw, die haar breiwerk weer had opgenomen . . . „Niet zoo hopeeloos, man. We komen er wel door. We zijn maar met ons beidjes. Met Gods hulp zal 't wel weer gaan”. ☼ De man keek haar lang, onderzoekend aan, sloeg het kerkboek eenige bladzijden terug en begon te lezen. „Zalig zijn de armen van Geest want hunner is het koninkrijk der hemelen. Zalig zijn zij die treuren want zij zullen vertroost worden. Zalig . . . ☼ Eentonig, zonder kleur of klank, klonk de lezende stem door de stilstemmige kamer. ☼ Buiten suizelde de wind. Een dorre tak brak knappend af, zwipte tegen het donkere raam. In het voorhuis gromde de hond tegen de doffe geluiden van het vallende hout. W. STUMPF

DE TUIN IN HOLLAND

EEN ENGELSCH TUIJN TE HILVERSUM. (Slot)

DAAR met het oog op de momenten van bloei de opnamen van den tuin op twee tijdstippen genomen zijn, zullen wij bij de eerste rondwandeling het naturalistisch aangelegde gedeelte beschouwen. ☼ Afdalend van het terras, komen wij een boschpad volgend bij een zeer aantrekkelijk zijpaadje, dat zich slingert tusschen groepen Rhododendrons in vollen bloei, die met hunne sappige kleuren den naam Alpenrozen eer aan zouden doen. ☼ De echte alpenrozen, *Rhododendron ferrugineum* en *hirsutum*, die in de Alpen geheele hellingen begroeien, blijven laag en ook de bloemen zijn klein, maar van een gloedvolle kleur, die in ons klimaat helaas zeer verzwakt. ☼ De Rhododendronhybriden, die ons hier zoo blijde begroetten, zijn ontstaan door kruising uit verschillende rassen, in hoofdzaak uit, *Rhodod. arboreum* uit Nepal en

Foto C. J. Steenbergh

HUIZE „DE ZWALUWENBERG”. RHODODENDRONS LANGS BOSCHRAND

Thibet, de niet winterharde Himalayarhododendrons, Rhod. ponticum enz. Zij gedijen goed in boschgrond, licht beschaduwde, dus aan den zoom van een dennenbosch b.v. ☞ De Rhododendronwalk vervolgend komt als tweede verrassing de Iristuin, waar ontelbare bloemen, als zoovele vlagjes ons tegemoet wapperen, eenigszins tot ongerief van den fotograaf natuurlijk, die echter van het beweeglijk groepje gemaakt heeft wat er van te maken was. Het heerlijk kleurengamma van Irissen, van diep paars tot lila en wit, is helaas niet vast te leggen op de plaat, toch is hierdoor de aandacht gevestigd op een voornaam kenmerk der Engelsche tuinen, wat indeeling en beplanting betreft n.l. het verwerken van groote groepen in speciale tuingedeelten, waardoor eene breedheid en eene afwisseling ontstaat, gevoegd bij eenen smaakvollen overgang en afwerking, die het cachet aan een tuin verleent. ☞ De Iristuin sluit zich aan bij een rozenpergola en komen wij, deze volgend, in het centrum van den aanleg, het laagste plateau. Is de totaalindruk van deze kleurweelde, getemperd door de lichtgroene gazonpaden en donkere hagen, machtig te noemen, het hoogtepunt blijft hier het effect der breede Lupinenborders, de stoeten van blauwe en blauwpaarse toortsen. Men zegt wel eens, dat

blauw een koude kleur is, maar indien dat waar is, blijft het in ieder geval een voornaam e kleur, die, in groote vakken gebruikt, iemand niet dood slaat of blind maakt. Als wij den bloemtros van een blauwe Lupine goed bekijken, is deze dan ook niet effen van kleur, doch stijgt het blauw tot een purper en verbleekt tot een lichtere nuance en dit is het wat aan deze aanplanting een machtigen gloed verleent. ☞

Het verdiepte middengazon is op eenvoudige wijze versierd door bloembedjes, die geometrisch gegroepeerd zijn rondom een gemetseld vijvertje, dat behalve de veelbelovende waterlilies, een fonteintje als pièce de milieu bezit. Het plateau is afgesloten door eene gemetselde balustrade, die op het einde zich met de pergola verbindt. Wanneer wij de balustrade in de richting onzer wandeling vervolgen, bevinden wij ons plotseling aan den rand van den heuvel en zien hier deze benut als een alpinum van voor ons land werkelijk groote afmeting. Wij zijn zoo gewend aan de miniatuur rotstuintjes, dat een alpentuin van deze grootte een herademing is. Hier is gelegenheid tot een ruim uitgroeien van coniferen, Ericaceen, uitstoelen, kruipen, hangen of klimmen van alle rotsplanten, die wij zoo gaarne eens onbeteugeld hare natuur willen laten volgen. En er is van geprofiteerd, de afbeeldingen laten zien hoe gezellig ze zich om de zwerfsteenen nestelen, die op dit terrein bij de afgraving zijn gevonden. De weide met de herkauwende koetjes is een zeer vreedzaam besluit van dit overzicht van de „Zwaluwenberg”. ☞ Intusschen zou men bij de goede ontwikkeling van alle besproken en afgebeelde gewassen denken, dat de bodem zeer vruchtbaar is. Integendeel de vruchtbaarheid is gering en regen op zijn tijd of besproeien een allereerste vereischte wil het plantsoen in het leven blijven, laat staan gedijen. Daarom te meer eer voor den tuinbaas, die dit en nog heel wat meer wist te bereiken en te behouden.

B. C. v. D. S.

ARIOSTO

Uit het Poolsch door

KAZIMIERZ CHLEDOWSKI

(Vervolg)

5)

HIJ moest toen, om den toorn van den paus te ontgaan, naar de Colonna's vluchten, die hem gedurende drie maanden in het Castello di Marino verborgen hielden. Het gelukte hem in October van daar in verschillende vermommingen te vluchten en langs Florence naar Ferrara te ontkomen. Ariosto was op deze avontuurlijke tochten zijn trouwe makker, zooals blijkt uit wat hij op 1 October uit Florence aan een der Gonzaga's schreef: „Eindelijk kon ik de hollen en krotten der wilde beesten verlaten en weer onder menschen komen. Van de gevaren van onzen tocht kan ik nog niets vertellen: ik ben nog niet van den schrik bekomen en het is mij, of ik nog steeds achtervolgd word door de windhonden van den paus, voor wie God mij beschermd heeft. Zoo bracht ik o.a. een geheelen nacht door in een hut nabij Florence, voortdurend luisterend of er niemand kwam, om ons gevangen te nemen”. ☞

Het was voor Italië eene opluchting, toen Julius II overleed, en alle dichters, letterkundigen en kunstenaars verheugden zich over de verkiezing van Leo X. Tot hen, die op den nieuwen paus hun hoop vestigden, behoorde ook Ariosto. De nieuw gekozen paus had reeds als kardinaal Giovanni de Medici, tijdens zijn verbanning, genegenheid voor Ariosto opgevat en hem herhaaldelijk beloften gedaan,

Foto C. Robert

JAPANSCH DWERGBOOMPJES. LILIPUT IN DE NATUUR

welke in vervulling zouden komen, als hij paus mocht worden. Lodovico, als een echt dichter, geloofde de schoone woorden en toen hij met hertog Alfonso voor de kroning van den paus naar Rome reisde, was hij stellig ervan overtuigd, dat Leo X hem zou uitnoodigen in Rome te blijven, en hem eene betrekking overeenkomstig zijn talenten zou aanbieden. Hij stelde zich voor, hoe hij aldus eindelijk rustig en onbekommerd zou kunnen leven en zich aan zijn dichtkunst wijden. ☞ Maar hij werd in zijn verwachtingen deerlijk teleurgesteld. Reeds op 17 April 1514 uitte hij zijn teleurstelling in een brief aan Benedetto Fantino, den kanselier van kardinaal Ippolito. Hij kuste wel de voeten van den paus, maar Leo X merkte hem niet eens op, want op den troon droeg deze geen bril, non porta più l'occhiale. Noch de paus, noch zijn vroegere vrienden, die zooals Bembo of Bibbiena nu een hoogen rang bekleedden, maakten ook maar eenige toespeling op een betrekking. Ariosto bezocht slechts weinig hoogwaardigheidsbekleeders, want zijn kleedij was niet mooi genoeg, en „in Rome” schreef hij „worden de menschen meer dan elders gewaardeerd naar hun schitterende gewaden; daarenboven meen ik” voegt de dichter boosaardig er aan toe, „dat iedereen hier den paus nabootst en aan kortzichtigheid lijdt . . .” ☞ De geringschatting, welke Ariosto ondervond, kwam echter meer voort uit de antipathie van den nieuwen paus tegen de d'Este's en Ferrara, en gold minder zijn persoon.

(Wordt vervolgd)